

Tədris Mərkəzində gənc kadrlara üstünlük verilir

Ölkəmizin energetika sistemi dünya standartları səviyyəsində yenidən qurulur. Azərbaycanda həyata keçirilən sürətli sosial-iqtisadi inkişaf ölkə həyatının bütün sahələrində, o cümlədən elektrik enerjisi təchizatı ilə bağlı müasir infrastrukturun yaradılması istiqamətində mühüm nailiyyətlərin əldə olunmasına əlverişli şərait yaratmışdır. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan müstəqil Azərbaycanın energetika sistemi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən müxtəlif vaxtlarda təsdiq olunmuş dövlət proqramları çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində daha da inkişaf etdirilərək, dünya standartlarına uyğun səviyyədə yenidən qurulmaqdadır.

Dünyanın aparıcı şirkətlərinin istehsal etdikləri müasir avadanlıqların alınması quraşdırılması, yüksək texnologiyaların tətbiqi müasir tədris prosesinin yaradılmasını labüd edir. Bu istiqamətdə kadr və kadr hazırlığı problemini uğurla həll etmək, "Azərişiq" ASC-yə tələb olunan təcrübəli kadr potensialını vermək üçün 2012-ci ildə Tədris Mərkəzi yaradılmışdır. Mərkəzdə energetiklərin, xüsusilə gənc kadrların təkmilləşdirilməsi, yenidən hazırlanması və ixtisaslarının artırılmasına səy göstərilir. Ölkə iqtisadiyyatının inkişafına və əmək bazarının tələblərinə uyğun iş aparılır.

Tədris Mərkəzində operativ rəhbərlik nəticəsində elektrik şəbəkəsində istifadə olunan və gələcəkdə istifadə ediləcək müasir texniki avadanlıqların öyrənilməsi, quraşdırılması və istismarı məqsədilə bu avadanlıqları istehsal edən müəssisə və təşkilatların mütəxəssisləri ilə sıx əlaqələr qurulmuşdur.

Mərkəzdə əmək bazarı üçün rəqabətə davamlı, yüksək ixtisaslı gənc kadrların hazırlanması işinin təşkilində qabaqcıl beynəlxalq və yerli mütəxəssislərin təcrübəsindən geniş istifa-

də olunur. Tədrisin Dual sistemine uyğun olaraq qurulması, yeni praktika və nəzəriyyənin birlikdə vəhdəti, müdavimlərin nəzəri və praktiki bilik və bacarıqlara yiyələnməsinə effektiv kömək edir.

Vurğulamaq lazımdır ki, Tədris Mərkəzində paytaxtın rayonları, həmçinin ölkənin 7 regional təşkilatları ilə sıx əlaqələr qurulmuşdur. Əsas hədəf gənc kadrların hazırlanmasıdır. Mərkəzin kollektivi 2019-cu ilin ötən aylarında uğurlu nəticələrə imza atmışlar.

Əməkdaşımız bu günlərdə Tədris Mərkəzinin direktoru, təcrübəli energetik Araz Məhəmmədov ilə görüşüb söhbət etmiş, o bir sıra məsələlərə aydınlıq gətirərək demişdir:

– "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində çalışan mühəndis-texniki işçilərin və fəhlələrin, eyni zamanda energetika sahəsinə marağı olan işçi heyətdən olmayan vətəndaşların bilik və peşəkarlıq səviyyələrini artırmaq məqsədi ilə Cəmiyyətin Tədris Mərkəzində bir neçə istiqamətdə: "Rele mühafizəsi və elektrik avadanlıqlarının istismarı", "Elektrik sayğaclarının təmiri və quraşdırılması", "Elektrik verilişi, hava və kabel xətlərinin istismarı, təmiri, sınağı", "Elektrik şəbəkələrinin istismarı", "Kompüter şəbəkəsi və proqramlar", "Texnik-operator" və s. ixtisaslar üzrə muntəzəm olaraq bir aylıq ixtisasartırma kursları keçirilir.

Mərkəzdə göstərilən kursların keçirilməsi üçün praktik məşğələlərin aparılmasına imkan verən tədris otaqları nəzərdə tutulub. Məsələn, elektrik avadanlıqlarının istismarının öyrənilməsi üçün tədris kompleksinin böyük zalında elektroenergetika sahəsində dünya miqyasında tanınmış şirkətlər olan Siemens, ABB, TYCO, Şneyder və s. kimi iri korporasiyaların 110,35,10,6 kV-luq şəbəkədə istifadə olunan elektrik avadanlıqları, bu qurğuların xüsusi olaraq əyani dərs vəsaiti kimi hazırlanmış en kəsikləri, texniki xarakteristikaları nümayiş olunur. Hər bir tədris

materialı üzrə dərslərin keçirilməsi kompüterlərin köməyi ilə ekranda əks olunacaqdır. Praktiki məşğələlər yüksək ixtisaslı müəllimlərin, təcrübəli mütəxəssislərin cəlb olunması ilə həyata keçirilir.

Tədris Mərkəzində fəaliyyət göstərən "Rele mühafizəsi, avtomatika və elektrik avadanlıqlarının texniki sınağı" tədris otağı ABB və digər məşhur şirkətlərin mikroprosessor əsasında qurulmuş və 6-110 kV-luq EVX-də, kabel fiderlərində, güc transformatorlarında quraşdırılan avadanlıqları və hazırda "Azərişiq" ASC-nin yarımstansiyalarında istifadə olunan mühafizə sxemləri və avtomatika qurğuları ilə təchiz olunmuşdur. Bu tədris otağında, həmçinin, şəbəkədə istismar olunan avadanlıqların texniki diaqnostikası, sınaq normaları və metodları haqqında müdavimlərə məlumat verilməklə bərabər, praktiki cəhətdən sınaqların aparılması qaydaları öyrədilir.

Mərkəzin "Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik Texnikası" tədris otağının işə qəbul olunmuş işçilərin, ixtisasartırma kurslarına cəlb olunmuş müdavimlərin istehsalatda işləyərkən təhlükəsizlik texnikası qaydalarına dərinlən yiyələnmələri üçün zəruri əyani vəsaitlər, plakatlar, stendlər, avadanlıqlar, manikenlərlə təchiz olunmuşdur.

"SMS sayğacları və onların istismarı" tədris otağında istehlakçılarda quraşdırılmış müxtəlif növ sayğacların, o cümlədən SMS və Smart-kart tipli sayğacların işləmə, qoşulma, yoxlama xüsusiyyətlərini əks etdirən işçi stendlər quraşdırılmışdır. Burada həm müdavimlər, həm də əməkdaşlar bu sahədə yeni texnologiya ilə tanışlıqdan əlavə öz praktiki və nəzəri biliklərini artırmaq imkanını da əldə edirlər.

"Elektrik verilişi, hava və kabel xətləri" tədris otağının TYCO şirkətinin 6-110 kV-luq elektrotexniki avadanlıqları, müxtəlif növ SİP kabelləri, onlarda istifadə olunan aksesuarlar, muftalar,

OPN-lər, adaptorlar, kabel muftaları üçün masa və s. ilə təmin olunması nəzərdə tutulmuşdur. Burada müdavimlərin iştirakı ilə EVX-nın və kabellərin quraşdırılması ilə bağlı praktiki əməliyyatlar nümayiş etdirilir.

Təhsil müəssisələri ilə istehsalat müəssisələrinin gənc mütəxəssislərin yetişdirilməsində birgə işinin beynəlxalq modeli olan Dual tədris sistemi Azərbaycan Respublikasında ilk dəfə "Azərişiq" ASC-nin Tədris Mərkəzində tətbiq olunmuşdur. Tədrisin Dual sistemə uyğun olaraq qurulması, müdavimlərin nəzəri və praktiki bilik və bacarıqlara yiyələnməsinə effektiv kömək edir.

Tədris olunan mövzu laboratoriya, sex, istehsal sahəsində nəzəri, praktiki olmaqla və bir çox hallarda uzun illik istehsal təcrübəsi olan usta və mühəndislər tərəfindən tədris olunur.

Müdavimlər Tədris Mərkəzində aldıkları nəzəri biliklərlə yanaşı, tədris proqramının tərkib hissəsi kimi istehsalatda iş təcrübəsi keçirlər.

Dual tədris sistemine əsasən sertifikatlaşma kurslarını keçən müdavimlər Tədris Mərkəzində və "Azərişiq" ASC-nin şəbəkələrində öz gələcək peşələrinə optimal şəkildə hazırlanırlar.

Tədris Mərkəzində dual tədris sistemi üzrə keçirilən tədris istiqamətləri:

Elektrik avadanlıqlarının istismarı, təmiri və diaqnostikası, Dispetçer SCADA idarəetmə sistemi, Rele mühafizəsi və avtomatika, YG və AG hava və kabel xətlərinin istismarı, təmiri və diaqnostikası, Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası qaydaları. Alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri, Elektrikquraşdırma və s.

Hazırda "Azərişiq" ASC Tədris Mərkəzində mühəndis hazırlığı kurslarında "Texniki ingilis dili", "Riyazi məntiq", "Layihələndirmənin əsasları", mütəxəssis-təlimçi heyətinə isə "Mühəndis peşəqogikası" kimi əlavə fənn dərsləri keçilir. Xüsusilə qeyd etmək istərdim ki, təlimlərə cəlb edilən müəllim-təlimçilər Tədris Mərkəzinin hazırla-

dığı yerli mütəxəssislərdir. Praktiki məşğələlər bilavasitə istehsalat obyektlərində, real iş şəraitində, təcrübəli usta və mühəndislərin rəhbərliyi altında həyata keçirilir. İşin səmərəliliyini artırmaq üçün ASC rəhbərliyi, hər bir rayon elektrik təchizat idarəsinə təcrübələrin yüksək səviyyədə təşkil olunması ilə bağlı xüsusi sərəncam vermişdir.

Bununla yanaşı, təhsil müəssisələri ilə istehsalat müəssisələrinin müştərək gənc kadr hazırlığı effektivliyini artırmaq məqsədilə, ASC Tədris Mərkəzi nəzdində yaradılmış Elmi-tədqiqat və texnoloji innovasiyalar qrupu tərəfindən texniki-peşə ixtisasları, o cümlədən elektrik mühəndisliyi istiqamətləri üzrə fənn proqramlarının (sillabus) müəssisə tələblərinə uyğun tərtib edilməsi təkliflər toplusunu hazırlamaqdadır. Pilot layihə çərçivəsində, ali texniki təhsil müəssisələrindəki qruplardan biri istehsalat müəssisəsinin müasir tələbləri əsasında, Tədris Mərkəzinin mütəxəssisləri tərəfindən hazırlanmış və müvafiq qurumlarla razılaşdırılmış xüsusi fənn proqramı (praktiki məşğələlər daxil edilməklə) ilə təhsil alacaqlar.

Nəzərə alsaq ki, artıq yaxın gələcəkdə, ölkəmizin günəş, dalğa, külək və s. enerji potensialından istifadənin genişləndirilməsi, yeni güc mənbələrinin yaradılması prioritet istiqamətlərdəndir - belə mütəxəssislərin hazırlanması, təkmilləşdirilməsi, inkişaf etdirilməsi zərurəti qabarıq şəkildə özünü büruzə verir. Bu gün "Azərişiq" ASC-nin Yeni Yaşma ərazisində yerləşən Külək Elektrik Stansiyasında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri istiqamətində kadr potensialının artırılması və mühəndis-texniki heyətin təkmilləşdirilməsi üzrə mütəmadi təlim-tədris kursları həyata keçirilir.

Müsahibəni qələmə aldı:
Qədir ASLAN,
"Respublika".